

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel.: 286 840 129

E-mail: nadezda.cadova@soc.cas.cz

Zájem politiků o občany a možnosti občanů ovlivnit veřejnou sféru – únor 2016

Technické parametry

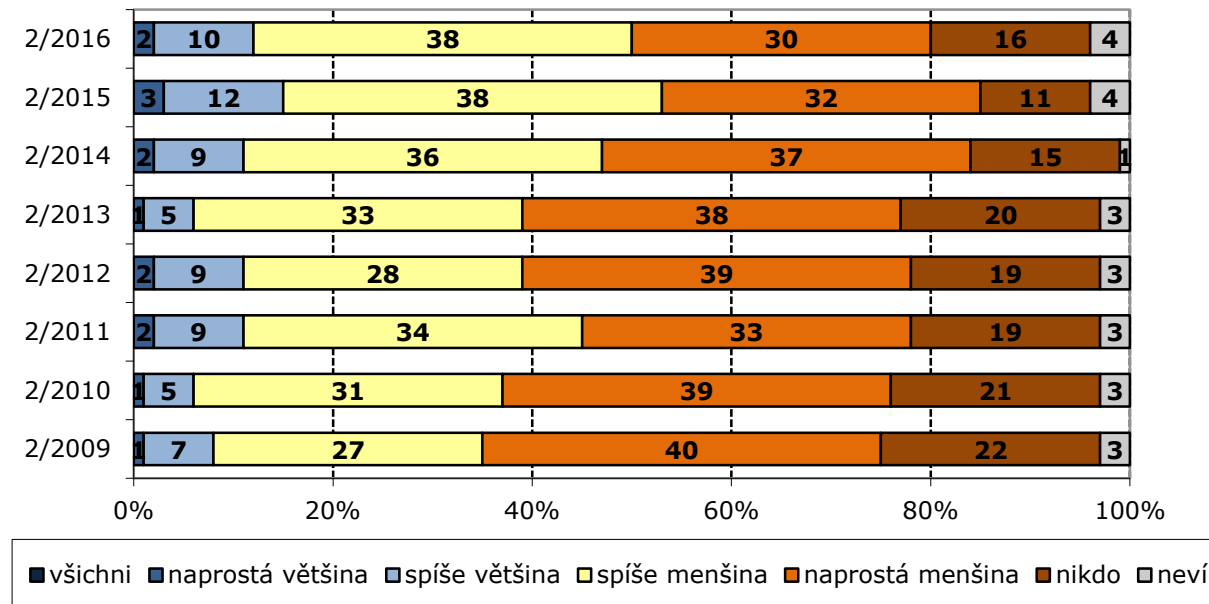
Výzkum:	<i>Naše společnost, v16-02</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>8. – 15. února 2016</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1080</i>
Počet tazatelů:	<i>226</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace dotazování PAPI a CAPI</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PD.3, PI.53</i>
Zveřejněno dne:	<i>22. března 2016</i>
Zpracovala:	<i>Naděžda Čadová</i>

Ve svém pravidelném únorovém šetření CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i. podrobněji zkoumalo, zda si lidé myslí, že se politici zajímají o názory občanů, a zda podle české veřejnosti mají lidé možnost ovlivňovat veřejnou sféru. Při posuzování zájmu politiků o mínění obyčejných lidí (viz graf 1) převládá u české veřejnosti skeptický pohled. Naprostá většina odpovědí je soustředěna do těch kategorií odpovědí, které vypovídají o zájmu menšiny politiků, přičemž 16 % občanů zastává vyhraněný názor, že *nikdo* z volených zástupců se nezajímá o smýšlení lidí, tři desetiny (30 %) si myslí, že je to *naprostá menšina*, a další téměř dvě pětiny (38 %) soudí, že je to *spíše menšina*. Pouze 12 % se přiklání k opačnému názoru, tedy že zájem o mínění lidí je u většiny politiků, z toho 10 % si myslí, že je to *spíše většina* politiků a podle 2 % jde o *naprostou většinu*. Výskyt názoru, že zájem o to, co si myslí obyčejní lidé, mají *všichni* politici, se vyskytoval jen sporadicky a nedosáhl ani 1 %.

Ve srovnání s minulým šetřením z února 2015 vzrostl podíl dotázaných, kteří jsou přesvědčeni, že se o názory obyčejných lidí *nikdo* z politiků nezajímá (o 5 procentních

bodů). Přesto skupina nejskeptičtější části veřejnosti, podle které se o názory obyčejných lidí zajímá *naprostá menšina* politiků či dokonce vůbec *nikdo* z nich, je v porovnání s loňským výzkumem srovnatelně velká. Současně je podíl respondentů, kteří jsou přesvědčení o zájmu *naprosté menšiny* či vůbec *nikoho* z politiků, v současnosti nižší než v letech 2009 až 2014.

Graf 1: Kolik politiků se zajímá o to, co si myslí obyčejní lidé?¹

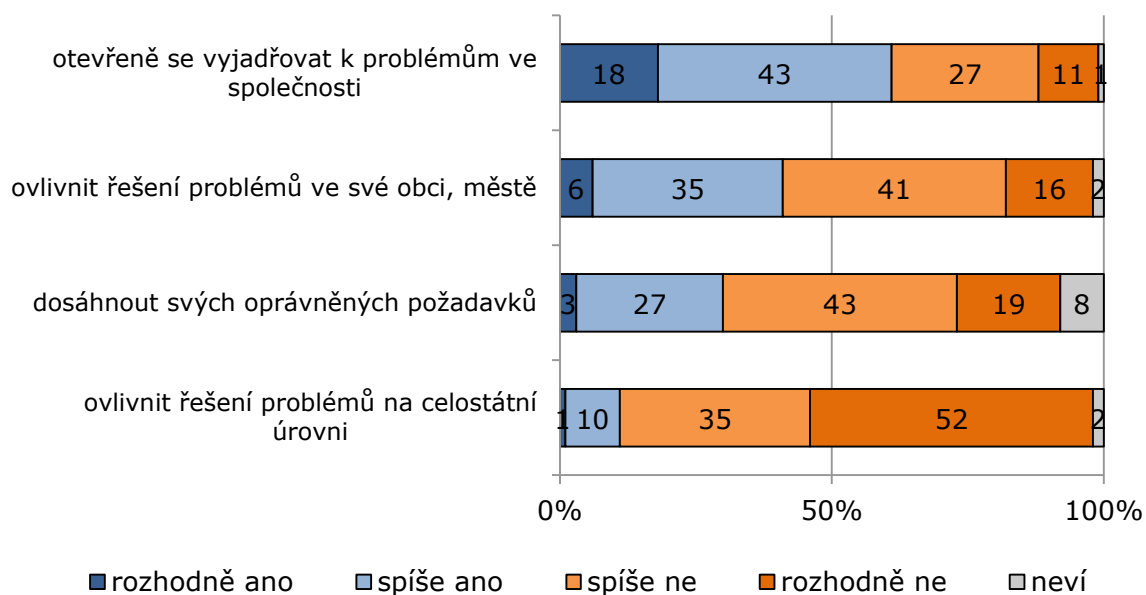
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 8. – 15. 2. 2016, 1080 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Rozdíly v názorech na zájem politiků o mínění občanů se projevují nejvýrazněji v závislosti na tom, kam oni sami sebe zařadili na škále politické orientace, a na životní úrovni. Poněkud optimističtěji na zájem politiků o mínění občanů pohlížejí lidé, kteří se na pravolevé škále politické orientace sami hlásí k pravici, a ti, kteří svoji životní úroveň hodnotí jako dobrou.

Přesvědčení, že se o jejich názory nezajímá *nikdo* z politiků, je také častější u lidí, kteří rozhodně nechtějí přijít k volbám, kteří nejsou spokojeni s fungováním demokracie u nás a kteří si myslí, že pro lidi jako jsou oni, je jedno, zda máme demokratický nebo nedemokratický režim.

V únorovém šetření Centrum pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR, v.v.i. dále zjišťovalo, jaké jsou podle občanů možnosti ovlivňovat veřejné dění.

¹ Znění otázky: „Kolik zvolených politiků se podle Vás zajímá o to, co si myslí lidé, jako jste Vy?“
Varianty odpovědí: všichni, naprostá většina, spíše většina, spíše menšina, naprostá menšina, nikdo.

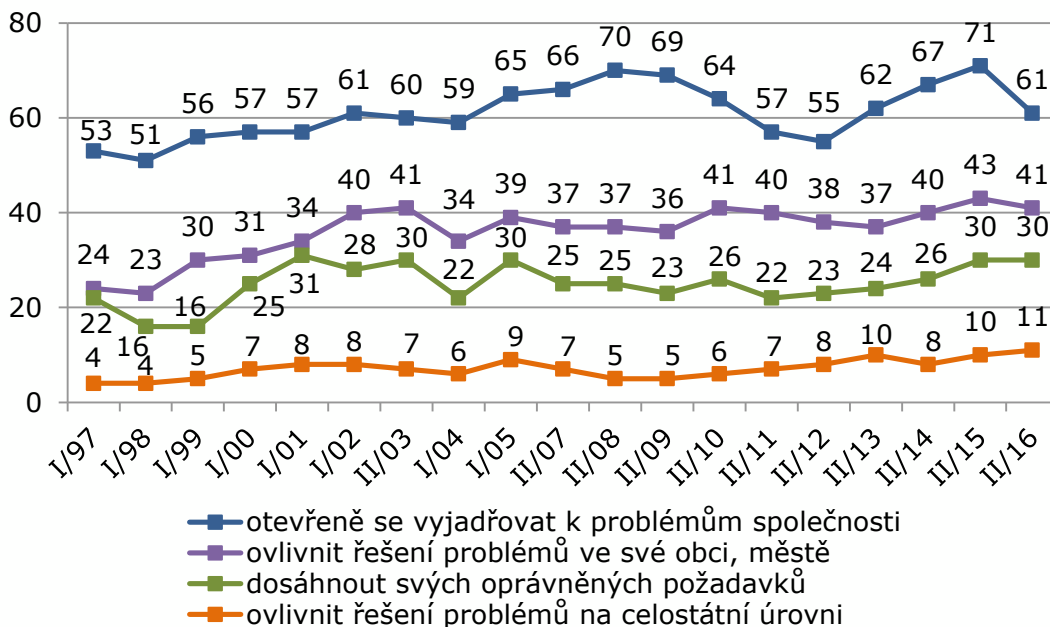
Graf 2: Možnost občanů ovlivňovat veřejnou sféru (v %)²

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 8. – 15. 2. 2016, 1080 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Z výsledků je patrné, že přibližně šest z deseti českých občanů (61 %) se ztotožňuje s názorem, že má možnost se otevřeně vyjadřovat k problémům ve společnosti. Opačný názor zastávají téměř dvě pětiny občanů (38 %). V případě dalších možností, jak ovlivnit veřejnou sféru, již více či méně převažoval podíl negativních odpovědí. Dvě pětiny respondentů si myslí, že mohou ovlivnit řešení problémů ve své obci či městě (41 %), opačný názor měly téměř tři pětiny oslovených (57 %). Tři z deseti českých občanů (30 %) věří, že mají možnost dosáhnout svých oprávněných požadavků, více než tři pětiny (62 %) tomu naopak nevěří. Pouze o málo více než desetina (11 %) respondentů uvedla, že podle svého názoru má možnost ovlivnit řešení problémů na celostátní úrovni, téměř devět z deseti občanů (87 %) má názor opačný, z toho 52 % uvedlo, že takovou možnost „rozhodně“ nemá.

Možnosti ovlivňovat veřejnou sféru ve všech zkoumaných aspektech relativně lépe hodnotili lidé, kteří považují životní úroveň své domácnosti za dobrou, respondenti s vysokoškolským stupněm dosaženého vzdělání a dotázaní, kteří se na škále politické orientace řadili k pravé straně politického spektra. Možnost ovlivnit řešení problémů ve své obci či městě lépe hodnotili obyvatelé malých měst a obcí (do 2000 obyvatel). Naopak relativně skeptičtější odpovědi uváděli dotázaní starší 60 let, kteří se častěji nedomnívali, že by měli možnost ovlivnit řešení problémů ve své obci a otevřeně se vyjadřovat k problémům ve společnosti.

² Znění otázky: „Řekl byste, že v dnešní době lidé, jako jste Vy, a) mají možnost otevřeně se vyjadřovat k problémům a nedostatkům ve společnosti, b) mohou ovlivnit řešení problémů ve své obci, městě, c) mohou ovlivnit řešení problémů na celostátní úrovni, d) mohou dosáhnout svých oprávněných požadavků.“ Varianty odpovědí: rozhodně ano; spíše ano; spíše ne; rozhodně ne.

Graf 3: Možnosti občanů ovlivňovat veřejnou sféru v časovém srovnání (v %)

Pozn.: Uveden podíl součtu odpovědí „rozhodně ano“ a „spíše ano“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

V porovnání se situací před rokem výrazně (o 10 procentních bodů) poklesl podíl dotázaných, kteří se domnívají, že se v dnešní době lidé, jako jsou oni sami, mohou otevřeně vyjadřovat k problémům a nedostatkům ve společnosti. Mínění veřejnosti o jejich možnostech ovlivnit řešení problémů na úrovni obce/města, na celostátní úrovni i dosáhnout svých oprávněných požadavků se od posledního výzkumu významně nezměnilo a aktuální zjištěné hodnoty patří k těm nejlepším za celou dobu sledování, tj. do roku 1997.